Published and distributed under permit (No. 781), authorized by Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

РІК ЗАЛОЖЕННЯ 1893.
„СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
ВІВТОРОК, ЧЕТВЕР І СУБОТУ
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба висилати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
„SVOBODA"
("LIBERTY")
THE UKRAINIAN NEWSPAPER
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by UKRAINIAN NAT'L ASSOCIATION
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

ОКРЕМЕ ЧИСЛО 4 ЦЕНТИ Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association. SINGLE COPY 4 CTS.

РІК XXVIII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., ВІВТОРОК, 20-го ЛИПНЯ 1920. ЧИСЛО 87. VOL. XXVIII. JERSEY CITY, N. J., TUESDAY, JULY 20, 1920. No. 87.

СЕЛЯНСЬКЕ ПОВСТАННЄ НА УКРАЇНІ ПРОТИ БОЛЬШЕВИКІВ

УКРАЇНСЬКІ ВІСТИ.

СЕЛЯНСЬКЕ ПОВСТАННЄ НА УКРАЇНІ.

Протибольшевицька офензива на Україні здержує червоні армії.

БЕРНО, Швайцарія, 15. липня. — **Звідомленнє з Букарешту, в Румунії, говорить, що російські большевики на полудневім фронті здержали свій наступ, а то з огляду на протибольшевицькі повстання на Україні. До української армії приступає щораз більше добровольців, які разом з повстаючими селянами створили досить сильний фронт позаду большевиків.**

СОВІТНЬКИЙ УРЯД В СПРАВІ УКРАЇНИ.

„Іл. Курєр Цодзєнни" пише: „З лондону доносять, що „Дейли Нюс" містить подробиці про мирові цілі совітської Росії. По тим відомостям уряд совітів готовий забезпечити на спірних областях право самоозначення народів.

Совітський уряд визнає український уряд і границі України на основі волі народів.

Що до Східної Галичини, Росія є тої думки, що людність повинна мати свободу рішення що до принależности до Польщі, чи до України".

ДИКТАТОР У ВІДНІ.

З Відня повідомляють, що Диктатор др. Петрушевич приїхав в перших днях червня з Парижа до Відня.

ДР. МАКУХ,

який займав місце товариша міністра внутрішних справ, вніс димісію. На просьбу кабінету, щоби взяв назад свою димісію, др. Макух заявив, що рішучо сього не зробить.

АРМІЯ БУДЕННОГО.

Від офіцера Галицької Армії, який саме приїхав з наддніпрянської України, довідуємося, що число армії Буденого значно переборщене. В дійсности Буденний розпоряджає кількома тисячами очайдухів, які накинувши подушку чи колдру на коня, поробивши з шнурків стремена, заганяються далеко на зади армії, нищать і рабують, а стрінувшись з поважнійшим опором, розсипуються, щоби десь в другім місці знову зібратися.

Наш інформатор підчеркує, що большевики вже від півтора року бояться кидати на Україну свої кращі регулярні полки. На Україні вганяють тільки большевицькі ватаги, які промишляють грабуванням.

Галицьке військо зразили собі большевики дуже скоро неоглядним поведеннєм. Назначували комендантами ріжних людців з під темної звізди, які чванилися, ось мовляв, я при війску не служив, а є командіром. Галицькі козаки нишком нарікали: добре то нас такі командіри попровадять! Се поруч топтання національних почувань зразило до краю галицького жовніра і він зареаґував при найблищій нагоді. І виступ проти большевиків пійшов тому так гладко, що на задах Галицької Армії були дуже дрібні большевицькі сили.

Армія Павленка, призвичаєна до партизантки, держиться дуже добре.

СОВІТСЬКИЙ УРЯД ВИЗНАЄ УКРАЇНУ З ЕТНОГРАФІЧНИХ ГРАНИЦЯХ.

По донесенням „Дейли Експрес" президент московського совіту Каменєв, котрий товаришив англійській місії в її подорожі по Росії, зложив знаменну заяву про цілі Росії. По сій заяві мир в Европі може повстати негайно, коли тільки Европа признає Росії можливі концесії.

В звязку з сим подає сей сам денник мирові цілі Росії супроти Польщі. Совітський уряд готовий погодитися з Польщею на засаді признання права самоозначення людности усіх спірних областий. В ціли негайного покінчення війни з Польщею, совітський уряд готовий пересунути свої західні границі дальше на схід, як би се було оправдане під етноґрафічним оглядом.

Совітський уряд готовий визнати окремий уряд України в границях, про які рішить голосованнє мешканців України.

Що до Східної Галичини домагалася би Росія тільки свобідного рішення людности, чи бажає належати до Польщі чи до України. („Ржечпосполіта", ч. 6.).

ЗАГАЛЬНІ ВІСТИ.

НІМЦІ ЗГОДИЛИСЯ ДОСТАВИТИ АНТАНТІ ВУГОЛЬ.

Франція з того незвичайно вдоволена.

СПА, Бельгія, 16. липня. — Антанта під проводом Франції побідила в своїх жаданнях німецького вугля. Німецький премієр Ференбах і міністер заграничних справ Др. Сімонс, з захмареними лицями і дрожачими руками підписали документ, в якім згодилися доставити антанті вуголь.

При підписуванню сего документу німецькі делеґати внесли формальний протест проти такого поступовання антанти та гроження окупацією провінції Рур.

Однаковож ситуація не зміняється, бо коли Німеччина не доставить до 15. падолиста шість міліонів тонів вугля, то антантські війска наступлять на Німеччину оружно.

Таким чином антанта вийшла з конференції в Спа побідно, з чого Франція незвичайно вдоволена.

НІМЦІ НАПРАВЛЯЮТЬ ОБИДУ ФРАНЦУСЬКОГО ПРАПОРА.

Місто направити, вони еще раз його обиджають.

БЕРЛІН, 16. липня. — Кілька днів тому взад, якийсь загорілий Німець здер з французької амбасади в Берліні французький прапор, подер його на куски і кинув в болото. Франція зажадала, щоби Німці направили обиду.

Відділ за відділом назначувано, щоби сповнив сей обовязок, але жаден не згодився. Аж тринайцятий з ряду відділ німецької краєвої оборони згодився. Під проводом капітана той відділ удався перед французьку амбасаду. Довго відпочивав він перед будинком, аж вкінци капітан дав розказ на позір. Зараз французькі моряки підтягнули свій прапор і в позірній поставі стояли довший час, думаючи, що німецький капітан зарядить віддачу гонору або щось. І до вечера булиб стояли, колиб не схаменулись. Німецький капітан постояв трошки а потім забрався разом зі своїми вояками. Повів їх через парк, де всі, мов на команду, гукнули „Дойчлянд, Дойчлянд ібер аллєс".

Правдоподібно, що ся афера сим не закінчиться і потягнеться еще якийсь час.

БЕЛЯ КУН ВТІК.

Разом з другими комуністами „зник як камфора" з потягу, який їхав до Росії.

БЕРЛІН, 17. липня. — Беля Кун, бувший мадярський комуністичний диктатор, який разом з другими комуністами находився в дорозі з Відня до Росії через Німеччину, пропав з потягу коло Одерберґа на границі Німеччини і Чехо-словаччини. Так доносить бреславська депеша до німецького часопису „Берлінер Цайтунґ".

Телеграма з Відня доносить, що Беля Куну або викрали, або може завернено, бо коли потяг з транспортом комуністів приїхав до Одерберґа, їх вже не було.

СИН КАЙЗЕРА ПОПОВНИВ САМОВБІЙСТВО.

Нещасливе супружество причиною трагічної смерти.

БЕРЛІН, 18. липня. — Принц Йоахим, наймолодший з шістьох синів бувшого німецького кайзера, поповнив самовбійство в своїм помешканню в Потсдамі

Берлінські урядники старались його трагічну смерть затаїти і приписати якомусь випадкови, однак правда виявилась скорше, чим они перепровадили свій плян.

Останними днями принц Йоахим пячив а ще до того не мав гроший. Він був одиноким з цісарської родини, ранений у війні. Причини його смерти є дуже скомліковані, однак найбільше правдоподібною є та, що його подруже було нещасливе. Жінка покинула його вже від довшого часу. Инші припускають, що нещастє, яке спало на німецький нарід спонукало молодого принципа до траґічного вчинку.

ВРАНҐЕЛЬ ПОБИВАЄ БОЛЬШЕВИКІВ.

Забрав 20 тисяч в полон.

ЛОНДОН, 17. липня. — Депеша з Гельсінґфорсу до Копенгаґи доносить, що ґенерал Вранґель, протибольшевицький вожд на полудневім фронті відніс велику побіду над большевиками.

Депеша говорить, що війська ґенерала Вранґля розбили 18 полків большевицької кінноти, забрали 20 тисяч людий в полон, відобрали 60 гармат і три панцирні поїзди. 100 тисяч козаків опустили большевиків і получилися з військами ґенерала Вранґля.

Большевики опорожнили міста Новоросійськ, Катеринодар, Таганрог і Ростів над Даном. Покищо нема ніякого урядового потвердження сих новостий.

САВЄТСЬКІ КОМІСАРІ ГОСТРО ДЕБАТУЮТЬ.

Перемирє з Польщею викликало розділ опінії в Москві.

КОПЕНГАҐА, 17. липня. — Британська пропозиція перемиря з Польщею викликала в правительственних савєтських кругах гостру дебату. Одні є за тим, щоби йти дальше на Польщу, повалити її і тою дорогою поширяти большевизм, а другі під проводом Чічеріна, яко більше умірковані, обстоюють за заключеннєм перемиря з Польщею, після якого можна буде привернути лад і порядок в російській державі.

БЕЛЯ КУНУ ПЕРЕВЕЗЕНО З УГОРЩИНИ ДО РОСІЇ.

Поїхали через Німеччину.

ВІДЕНЬ, 16. липня. — Беля Кун, бувший мадярський диктатор, разом з всіми тими комуністами, яких видалення жадало мадярське правительство, виїхали вчера вечером з Відня до Росії, через Німеччину.

Вже давнійше депеша з Відня звідомляла, що російське савєтське правительство через Віктора Коппа, свого репрезентанта в Берліні, дає Белі Кунови і иншим комуністам повну запоруку беспечного переїзду через Німеччину до Росії. Депеша додає, що коли сі комуністи прийдуть до Росії, то ними правительство відповідно заопікується.

КРАСІН ПОВЕРТАЄ ДО ЛОНДОНУ.

Везе з собою деяких царських дипльоматів.

КОПЕНГАҐА, 16. липня. — Леонід Красін, большевицький міністер торговлі і промислу повертає до Лондону в товаристві деяких російських дипльоматів з царського режіму. Разом з ними буде продовжати торговельні переговори з Великою Британією.

Рівнож звідомляють, що Максим Літвінов, асистент большевицького міністра заграничних справ, відїде завтра з Копенгаґи до Лондону.

СЕНТЕРІ НУОРТЕВА МАЄ БУТИ ДЕПОРТОВАНИЙ.

Коли так станеться, то Мартенс відтягне контракти пороблені з канадійськими купцями.

ЛОНДОН, 16. липня. — Сентері Нуортева, секретар російського савєтського правительственного бюра в Ню Йорку зістав арештований в Лондоні і буде вскорі депортований. Нуортева перебуває вже в Лондоні два тижні і через весь той час працював спільно з торговельною російською місією.

Коли вістка о його арештованню прийшла до Ню Йорку, тоді російське савєтське бюро повідомило канадійські фірми, що на случай, коли Нуортєва буде депортований, воно відтягне всі дотепер пороблені контракти. Контракти ті зроблені на доставу деяких матеріялів до савєтської Росії, на суму 6 міліонів долярів.

Деякі урядники савєтського бюра в Ню Йорку заявили, що вони переслали до канадійської фірми тільки пересторогу, позаяк Нуортева поїхав до Анґлії, щоби дістати гроший на залагодженнє тих контрактів.

ТУРЕЦЬКІ НАЦІОНАЛІСТИ ЗАБРАЛИ ГРЕЦЬКИЙ КОРАБЕЛЬ.

Кемал Паша забрав в посіданнє чорноморський порт.

КОНСТАНТИНОПОЛЬ, 15. липня. — Турецькі національні війска розпочали атакувати грецькі кораблі на Чорнім морю. Доси забрали один грецький корабель, який приїхав з Батум. Корабель обсадили Турки своєю залогою і забрали 7 міліонів рублів готівкою, що находились на кораблі.

Греки телеґрафували з корабля до Константинополя о поміч, однак Турки дальше держать його в своїх руках. Всі чорноморські порти на малоазійськім побережу находяться в руках турецьких національних війск. Антантські кораблі без проводу воєнних кораблів не хотять пускатися на Чорне море.

Мустафа Кемал Паша переніс свою кватиру до Гиссар і там разом з головною воєнною кватирою буде плянувати, як дальше наступати на Греків.

ФРАНЦУСЬКІ ВІЙСКА ВОЮЮТЬ В СИРІЇ.

Арабський король зіґнорував французький ултімат.

ЛОНДОН, 17. липня.—Французькі війска розпочали свої операції в Сирії і підходять до Алеппа і Дамаску. „Ді Лондон Тоймс", який дістав сю новинку, оповіщає, що в середу вислали Французи 24-годинний ултімат до короля Сирії, Фейсаля, жадаючи здачі Сирії на руки Французів, якій передано мандат над сим краєм.

Коли проминули 24 години і Французи не дістали ніякої відповіди, тоді розпочали свій наступ на Алеппо і на Дамаск. Найновійше звідомленнє доносить, що Араби не ставлять найменшого опору. Французька армія складається з 80 баталіонів і має богато тенків і літаків.

НОВИЙ ПРОВІДНИК МАГОМЕТАНСЬКОГО СВІТА.

Місце султана займе афґаністанський емір.

КОНСТАНТИНОПОЛЬ, 14. липня. — Від часу перемиря з центральними властями, представителі магометанських країв відбували вже кілька разів тайні конференції, на яких головно обґоворювано, як музулманам боротися спільними силами проти спільного ворога.

До магометанських країв належать: Афґаністан, Сирія, Турція, Арабія, Індії, Персія, Азербайджан, Крим, Єгипет і Тріполіс. На останнім засіданню представителі тих країв вибрали еміра Афґаністану, який сповняє церковну і світську власть, головним провідником магометанського світа.

Почин до зорґанізовання магометанського світа дав бувший турецький міністер війни Енвер Паша, який був свого часу головним провідником молодотурецької партії. Німці сей плян магометан сердечно попирали.

ФЕЙСАЛ БУДЕ ВОЮВАТИ З ФРАНЦІЄЮ.

Не хоче признати над собою французького мандату.

ЛОНДОН, 18. липня. — Фейсал, магометанський король Сирії змобілізував всю свою армію, яко відповід на наступ Французів на Сирію.

Версальський мир признає Франції мандат над Сирією на що Сиріяни ніяк не хотять згодитися.

ТУРКИ ЗАВОРУШИЛИСЬ В ЦІЛІЙ АЗІЇ.

Большевизм поширюється між магометанцями.

КОНСТАНТИНОПОЛЬ, 17. липня. — Магометанці заворушились в цілій Азії і виповіли антанті боротьбу на життє і смерть. Турецький фронт сягає від Чорного до Мертвого моря. З рухом сим симпатизують, а навіть до певної міри попирають його російські большевики.

Коли Туркам вдасть ослабити силу антанти на полудни, тоді російська армія вдарить з цілою силою на Румунію і Болгарію, але перш всеего мусять упоратись з Польщею.

ТУРКИ НЕ ХОТЯТЬ ПІДПИСАМИРА.

Се викличе поважну реакцію зі сторони антанти.

ЛОНДОН, 18. липня. — Анґлійський кореспондент доносить з Константинополя, що Турки рішучо не підпишуть мира. Можуть вони сего доконати в ріжний спосіб або прямо відказатися, або спричинити резиґнацію міністерства а навіть спричинити резиґнацію султана. В кождім однак случаю — говорить кореспондент — антанта стрінеться з поважною опозицією і буде примушена або змінити мировий договір або силою його впровадити.

ПІДЧАС НАЦІОНАЛЬНИХ ЗАВОРУШЕНЬ В ТРІЄСТІ ЗРОБЛЕНО ШКОДИ НА 20 МІЛЮНІВ ЛІРІВ.

Богато Американців потратили все майно в горіючих готелях.

РИМ, 15. липня. — Підчас національних заворушень в Трієсті, двох людий вбито, трийцять ранено і зроблено шкоди на суму 20 міліонів лірів. Переважно потерпіли Югославяни, на яких напали Італійці.

Френсис Флін, американець, завідатель американської морської комунікаційної стації тільки щастєм спас своє життя в горіючім готелі. Богато инших Американців, які жили в місті враз з своїми родинами, потратили все майно в сім заворушенню.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

ПРАЦЯ В АМЕРИЦІ ЩОРАЗ БІЛЬШЕ ВИДАЙНА.

Від вересня минувшого року продукція щораз збільшається.

НЮ ЙОРК, 18. липня. — Купецький союз в Ню Йорку, який складається з 49 фабрикантів, представителів найріжнійшого промислу, зробив зіставленнє видайности праці за останних 10 місяців. Зіставленнє виказує, що в протягу того часу видайність американської продукції збільшалось о 70 процент, значить майже подвоїлась.

(Хотяй на видайність праці складаються ріжні соціяльні відносини, то однак з певностію найбільше причинилася до сего прогібіція).

КАЖУТЬ, ЩО В „МОКРИХ" СТЕЙТАХ НЕМОЖЛИВО ПРИМУСОВО ВПРОВАДИТИ ПРОГІБІЦІЇ.

Теперішні відносини в тих стейтах гірші як тому шість місяців взад.

ВАШІНҐТОН, 16. липня. — Шість місяців національної прогібіції переконали державних урядників, що неможливо впровадити її примусом, особливо в мокрих стейтах, бо публика тому спротивляється.

В деяких стейтах відносини представляються о много гірше як шість місяців тому взад. Ходить тут головно о стейти Ню Йорк, Ню Джерзи, Пенсилвенію і Ілінойс, в яких, як кажуть державні урядники, неможливо впровадити прогібіції, а то головно тому, що сі „злі стейти" є переважно замешкані чужинцями, які загалом є проти прогібіції.

Зате є велика надія, що в полудневих стейтах прогібіція дасть комплєтно завестися.

АМЕРИКА ДУМАЄ, ЩО БОЛЬШЕВИКИ ЗГОДЯТЬСЯ НА ПЕРЕМИРЄ.

Використають його на зміцненнє совітської армії.

ВАШІНҐТОН, 16. липня. — Без огляду на всякі інформації, в авторітетних кругах у Вашінґтоні є переконаннє, що російське савєтське правительство згодиться на перемирє з Польщею, як то пропонував британський премієр Ллойд Джордж. Є загальна опінія, що большевики використають той час на зреорґанізованнє червоної армії та на усталеннє савєтського режіму в Росії, а позатим акт перемиря не буде мати ніякого значіння ані не принесе зміни в зовнішній політиці савєтського правительства.

Хотяй деякі припускають, що принятте большевиками перемиря з Польщею, може означати перевагу в савєтській політиці умірковaних елементів, то однак є річию зовсім певною, що ріжниці які є між елементами Леніна і Троцького полягають головно на тім, що одні є за такими а другі за иншими средствами, а всі як один годяться на одну ціль, якою є заведеннє диктатури пролетаріяту у всіх краях світа.

Конечно треба памятати на факт, що по побіді большевиків над Колчаком і Денікіном, очи всеї Росії звернулися на невідрадні економічні і промислові відносини і навіть одного разу запанувало там таке замішаннє, що савєтському режімови грозив упадок. І в той власне прикрий момент Польща почала атакувати Росію. І що бачимо? Росія зростає до попередної сили. Є річию зовсім певною, що савєтська система не може істнувати в мирі і треба тільки надзвичайної си-

(Продовженнє на стор. 5-тій).

"SVOBODA" (LIBERTY)

An Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

VLADIMIR B. LOTOTSKY, Editor-in-Chief,
ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION:		ПЕРЕДПЛАТА:	
United States:		в Злучених Державах:	
1 year	$3.75	на рік	$3.75
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
In Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$5.00	на рік	$5.00
6 months	$2.50	на пів року	$2.50
3 months	$1.50	на 3 місяці	$1.50
Single copy 4 cents.		Поодиноке число 4 центи.	

В Канаді належить висилати гроші лише моні-ордером, а не паперовими грішми, бо сі стоять в Злучених Державах нисше ціни. При вимінї числять 15 центів від кождого канадійського паперового доляра.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Телефон Адміністрації і Редакції — 498 Montgomery.

Телефон Гол. канцелярії Укр. Народного Союза — 1838 Montgomery.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланню замовлення належить долучити моні-ордер або чек.

За всі оголошення поміщуванні в „Свободі" редакція не відповідає.

ПРОГРАЛИ СПРАВУ З КУПНОМ ТОВАРІВ У ФРАНЦІЇ.

Американські власти продали товари, які були купили представники правительства Петлюри у Франції, иншим покупцям.

Ще торік було купило правительство Петлюри від Американської Ліквідаційної Комісії ріжних товарів, що остались з війни, на суму 12 міліонів долярів.

Однак недавно сього року виявилось, що ті, в котрих руках спочивала управа закупленим добром, так нездарно господарили, що американські власти були змушені се добро від них відібрати і перепродати другим покупцям, іменно Сербам.

Українська „дипльоматична" місія з Вашинґтону, Д. К., казала, що хотіла ратувати се добро і длятого вислала аж трох ратівників, іменно вашинґтонського адвоката Ізбі Смита і п. Мирослава Січинського та п. Омеляна Ревюка.

Та експедиція, як кажуть, вправді коштувала місію кільканайцять тисяч долярів, але нічого не помогла.

Добро таки відібрано і перепродано.

Редактор нашої ґазети в тій справі писав до американського Міністерства Війни у Вашинґтоні, на що дістав отсю відповідь:

Вашингтон, дня 12. липня, 1920.

На Ваше писмо з 30. червня 1920, в справі розпорядження воєнними матеріялами, які первісно було продано українському правительству, повідомляємо, що ся продаж Україні унеавжнена. Наслідком вирішення французьких судів, що дають Злученим Державам юрисдикцію над сими матеріями, їх перепродано иншим покупцям.

Джордж В. Борр,
полковник Ґенерального Штабу, товариш шефа Ґенерального Штабу, директор закупів, складів і перевозу.

К. С. Мастеллер,
майор Ґенерального Штабу.

Таким робом, Українці через свою нездарність загирили добро, куплене на кредит на пять літ, яке могло стати у великій пригоді не тільки для воєнних цілий, але взагалі для потреб українського народу, бо там були ліки, одяги, накриття, вози і т. п.

Всьому тому винно се, що в Українців є мода роздавати „патріотичні" або „партійні" джаби.

Як при власти були петлюрівці, себто соціял-демократи, то вони все віддавали в руки своїм співтоваришам, без огляду на се, чи вони розуміли річ чи ні, і чи надавались до ведення порученого їм діла чи ні.

Длятого міністрами роблено найбільших партійних крикунів, або найблизших поплечників Петлюри, а головами місій і всяких комісій ріжних особистих приятелів тих поплечників. Їм не треба було нічого знати або розуміти сього діла, яке їм поручено; вистарчило, що були особистими приятелями петлюрівських міністрів.

Богато з тих „партійних" „патріотів" ішло на „джаби" ізза великого гроша, яким директорія і її міністри спершу розсипали і богато з них через рік з дідів поробилось богачами. Тоді як нарід український отікав в крови і загибав від недуг, вони богатіли, розуміється, у відплату Україні за се не даючи нічого.

Не перечимо, що серед цілої хмари місій і комісій Петлюри були виїмки; трафлялись чесні і розумні люди, але їх так мало, що вони нічого не могли вдіяти.

Верховодили наживники і нездари, що було також причиною страти добра, купленого від Америки.

УКРАЇНА.

(З віденської соціялістичної ґазети „Боротьба").

Будучність України є ясна.

Вона перейшла і переходитиме через ціле море крови і покриють її ще міліони трупів. Сотки тисяч курганів вкриють ще її поля і золотом вишивані лани.

Перейдуть через неї ще сотки тисяч і Москалів і чорних Кафрів і Китайців, яких большевики будять до життя і розгону.

Роками ще буде литись кров.

Але свідомість українських мас і її природні вдачі не вимажуть її з лиця вільних народів світа.

Ціха теперішньої революції на сході є знищеннє великої власности і всяких опертих на неї поміщицьких режимів.

Панованнє маґнатів іде до кінця.

Не будуть вже панські сіпаки гонити селян на панські лани.

Україна се Швайцарія, яка боролась перед віками із своїми фоґтами.

Швайцарія звільнилась із своїх февдальних поміщиків і сьогодня є вільною хлопською републикою.

Хоча Швайцарія і її теперішний лад не є нашим ідеалом, одначе як обсерватори не тяжко можемо предсказати недалекий устрій України.

Буде се будуча велика швайцарська република.

Буде вона в кінці по тяжких крівавих літах своїми плодами заспокоювати потреби світа а підстава її буде вільна, мужицька република із сумішкою влади робітників із фабрик.

На дорозі стоять їй ще польські поміщики Галичини, Волині, Полісся і Холма.

Український народ прожене усіх тих поміщиків, роздавить отже шляхецьку Польщу, бо се катеґоричний імператив, се неминуча конечність теперішньої революційної доби.

І тут великий гріх і великий провал Петлюри, який дав себе звести на манівці своїм дорадникам, Лівицьким і Мацієвичам.

І тому ми спокійно глядимо в будуччину України.

Ми помагати мусимо сьому процесови визвольної боротьби, а дитина сей, хто сій струї опирається.

А кождого, хто сього не бачить, змете струя життя.

Семен Вітик.

ДО ВСІХ ПАРЛЯМЕНТІВ.

На руїнах імперіялістичних держав російської і австрійської повстала українська республика трудових мас. Цілим рядом правових актів першого революційного парляменту, Центральної Ради і Трудового Конґресу, що зібрався після удачного повстання проти німецьких імперіялістів і проти його креатури гетьмана Скоропадського, український народ ясно заявив, що хоче жити в згоді з усіми культурними народами світа і разом з ними, як рівноправний член сімї народів, бажає працювати над відбудовою зруйнованого загально-людською катастрофою світового господарства.

Се співробітництво, так необхідне для цілого людства, тепер неможливе. Імперіялістична війна, яку накидають українському народові раз московські, другий раз польські імперіялісти, війна з метою економічного і політичного поневолення українського народу виключає з міжнароднього ринку незмірні богацтва української землі і поглублює світову економічну кризу. Безглузда і жорстока війна забирає десятки тисяч молодих продуктивних сил, палить і руйнує сотки цвітучих українських сіл і міст, а її товариш морові зарази десяткують українську людність. Та поминувши гуманітарні зґляди, припиненнє війни на Сході Европи лежить в інтересі цілого людства.

Одначе тревалий мир на Сході Европи тільки тоді можливий, коли змагання і стремління великого українського народа до державної незалежности здійсняться. Тяжкою боротьбою дав український народ цілому світови докази, що він радше згине як дасть собі видерти право самостійно рішати про свою долю. Без визнання самостійної української республики неможливий не тільки мир на Сході Европи, але і взагалі тревалий мир.

Як голова Трудового Конґресу звертаюся до Вашого парляменту, щоби він заявився за визнанием самостійної української республики трудового народу і тим самим причинився до спинення проливу крови на Сході Европи і до визволення великого народа, який так героїчно і кріваво бореться за свій державно-правний ідеал.

Семен Вітик,
Голова Трудового Конґресу.

Відень, дня 25. червня, 1920.

ЯК ЖИЄ УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА НА ПРОВІНЦІЇ В АМЕРИЦІ.

Замітки з нагоди українського представлення в Бервік, Па.

(Кореспонденція „Свободи").

Бервік, дня 14. липня, 1920.

Вже довгі часи з нашої місцевости не було чути нічого. Думавби дехто, що запалася, або брак красної думки у людий. Та ні, не та була перешкода! Людий ідучих еволюційним шляхом є доволі, так що-ж? З огляду на сучасні старокраєві події і сумні хвилі ляцької неволі та систематичне нищеннє нашої рідні, громада наша, коротаючи своє бутє прискорбно, окрім тяжкого дихання і жолудковий ідей, не могла проявити нічого з життя свого.

В скрутному положенню нарід дістав сплячу хвороту, тай не було ані за ухом братись до чого. З недолею на лици так чуняв, як би його якась надземна висша сила прокляла. Ми немов у аренді були! І аж недавно, як відігралося представленнє, як минулась лежанка і сонний біль перейшов, то так нам полекшало, як би 100 гріхів відпало з нашої душі. Штука п. з. „Арендар", відбулася 4. липня с. р. трудом драматичного кружка. І коли вже була заповіджена, то нарід з великим захопленнем і настроєм чекав заповідженого дня, коли гляне на сценічний образ покинутого заморського життя, та з уст аматорів почує про рідні традиційні звичаї. Та передівсім зазначу, що коли прийшла та хвиля, то між присутніми на галі була значна часть учасників з чужих елементів, з котрих деякі хотяй не розуміли змісту, а мимо того були захоплені і подивляли наше мистецтво та переконались, що ми гідні волі тай не такі безкультурні, як нас малюють вороги. Дальше, українського народу, котрий як слід замаркував свою солідарність, зійшлося сотками. Прийшли старі і молоді, бідні і богаті, усі стали поруч себе і творили одну родину, велику свідому родину. Видко було, що в їх грудях не загиб той хробак, котрий нагадує Україну. Також нарід прийшов не лиш тому, щоби сповнити свій обовязок і послухати передань, але щоби взяти науку, пізнати хто він є, тай, на що на світі жиє. Дізнатися, хто його визволяє, а хто обкрадає; хто ворогом, а хто братом; хто приятелем, а хто катом. Притім неодин витяг і ту користь, що, стосуючи зміст штуки до себе, пізнав свої блуди, увидів, що його руйнує економічно, та понижує морально й етично. А наслідок того буде корисно обильний! Кажу корисний, бо людина направить свої хиби; покине промахиє змерзить собі помилки; а пристоїть собі ті прикмети, котрі підносять достоїнство чоловіка і дають матеріяльний добробут у життю.

Драму попередила майстерна промова з уст місцевого пароха, котрий, обяснивши побіжно зміст представлення, вказав також на ідею штуки, а опісля на сучасну ситуацію, і вкінці на те становище, на котрому ми в сильній вірі до крайної крайности повинні непохитно стояти.

А тепер згадаю про гру декотрих аматорів. Першу і головну ролю, представляючу галицького жида-арендаря, відіграв І. Дубіль бездоганно. Сей чудак як справдішній тип ошуканця-коршмаря, до закрашення штуки причинився найліпше і публику забавив найбільше. З виразом певности він свою функцію віддав так гарно і майстерно, що може виступити в першорядному театрі і вдоволити найвибагливійших видців. І се не переливки, бо він своїми мантичками і вдачею рухів показав дійсно тих пявок, що разом з польською шляхтою вели наш нарід до упадку економічного, та росли в піре, богатилися з його пиянства і темноти. Другий з ряду аматор був І. Роль в ролі покривдженого Богатчука, котрий своєю вдатностю під кождим оглядом також не меньше заслужив на похвальну рецензію. Замітне було в нього змінюваннє голосу, кладеннє натиску, зазначуваннє предмету і важність діяльоґів так, що своїми науками і підставними переконаннями про пияків, вказав дійсно на морального і свідомого селянина, котрий заводить у громаді тверезість і не може знести глупоти других. А коли прийшла черга на спів, то він теж неодно серце тронув. Він заспівав чисто по хлопськи. Звичайно так як то я чув колись при ріжних церемоніях від Бойків, на нашому підгірю Високого Бескида. Не диво отже, що про його пісні гадки кождого тужні і сумні летіли на свій загумінок, де йому колись кувала зазуля; де родився і його колисали; де косив і молотив; продавав і платив; тай жив з того, що падало під решето. В дальшій своїй грі, особливо коли силою фалшивих обставин неповинно знайшовся за кратами на сирій мокрій землі, дерли серця і душі слухачів, та витисли кождому з очий сльози. Дальше П. Гелетій в ролі дяка і М. Грещук в ролі Крутарського, яко запиячені і кривоприсяжні свідки в користь Жида а проти Богатчука, пописались досить поправно. Се доказ, що в науці горіли живим інтересом, коли на сцені проявили таке знанне. А тепер налітають на очі дві молоді особи, представляючі квестію женячки. Виходить на сцену панна А. Собканич в ролі Меланї і Н. Возняк в ролі Павла, та яскраво малюють, як то мимо маєткових ріжниць, у їх серцях горить взаїмна любов і мрія про шлюбний вінець. Брак мені слів сказати, як представились на причуд добре. Стріча сеї дівчини і розмова про подруже з Павлом, випала ліпше як мож було сподіватись. То справді була Меланя, якої свічкою треба шукати. З білим румяним личком, з жовтим як пшениця волосем, любляча Павла понад своє життє, у тих місцях, де насолоджувалась ним, а також у подружих стремліннях показалась як слід. До свого милого, котрий виявив їй свою гадку, говорила цілим богатством свого чуття, голосом щирої Українки, серцем і душею. Писав би ще про них, так що-ж? З великого розчулення при сих гадках перо випало з рук. Скажу лише, що велика радість била з очий публики на вид симпатії сих молодят. А яка гадка промайнула в мені? Ой, Боже! Здавалося, що вже став на свій чорнозем; що виджу перший поваб свого життя; що дружину свою за руку беру. Дальше, щодо поменьших роль, то яко обсерватор, даючи суд безсторонний, можу після помічень сказати, що загально випали вдоволяючо. Видко, що аматори вчилися горячо, та що в них дух народній росте.

Між діями були виголошені дві народньо-політичні декламації. Одну виголосив п. Гелетій, другу автор дописі, обі з творів заслуженого патріота Д. Штогрина, з приводу змісту котрих наші сусіди кацапчуки так крутили носом, як би їм хто підставив хропу або табаки. А тепер набігає на гадку часть вокальна. Сказати мушу, що великий проґрес, зразкове вишколеннє співових точок як овоч науки нашої дітвори з рук дякоучителя І. Гуцуляка, був утіхою не лиш родичів але всіх слухачів. Анґельський голос молодіжи піднимав духа; рушав до радісних сліз; пронизував серця на скрізь; а оваційні оплески були нагородою учителя і дітий за такий виступ чудово гарний. Видко, що український цвіт, його краса і розвиток стоїть під управою доброго огородника.

Шановні читачі! Я не мав ніколи потягу до похвал, але сим разом мав би народній гріх і сьому добродієви зробив кривду як би старогю стежкою пійшов. Бо се дуже пожиточний чоловік, який не хоче серцем завмирати ані ставати на точку хибну. Не диво отже, що тим виробив собі популярне імя, двигнувся в опінії; здобув серіозне трактованнє громадян, бо мистецтво справу загалу ставить висше як свою. І тому, пане Гуцуляк, я Вам іменем парохії щиро ґратулюю: Щасть Вам, Боже, так і на дальше! Ви сієте на діточий ґрунт золоте зерно, та тай Вам, Боже, у палаті небес золоте жниво зібрати!

А тепер ще маю на приміті сказати про порядок підчас штуки на галі. Та щоби ліпше зясувати сю річ, я поверну в минувшину. Коли я приїхав з Галичини і трафив на представленнє, то я видів сумне явище серед нашого народу. Публика мішала всякий сцокій і не дала чути слова тим, котрі в представленню глядять чогось високого і красного. Більшість дистутою і сміхом так глушила аматорів, що серед таких неописаних двоногих Божих телят думаючий чоловік мусів себе спитати: Нащо свьта земля на лоні свойому держить таких людий, котрі не глянуть у своє зеркало ані знають, на що на світі жиють? І дійсно, їм ще треба було іти до умової клініки, щоби поширити мозок в голові. Але нині бачу, вже не те. Уже юди скидають заслону з очий і не мають тих поганих навичок, що колись, бо на нашій штуці поводились прилично, без говорення і сміху. Хотяй природа з ласкавости не обдарила нас мухами, бо ледви на галі була одна, то і тої було чути, як співала свій гимн та крильцями шепотіла. Видко, що в народі великий поступ; здоровий суд про всяку річ; умове відродженнє; перехід від Савла до Павла. Отже, чесні громадяни, будьмо не лиш такими, але ще й ліпшими надалі! Образуймо свій ум, доскональмо своє життє. Не даймося випереджувати другим націям! Пізнаймо, що нам треба не лиш хліба і води, ал етакож і просвіта най буде ідеалом і метою нашого труду! Коли нас не будить життє других народів, що наукою розбивають всякі перешкоди, то хотяй самі опамятаймось, бо вже ми дали доволі доказів глупоти! А тепер Вам, аматори і молоденькі співаки, слава і честь! Ви своїми виступами даєте зазнати потіхи на чужи. Ви є жерцями високого мистецтва і доповнюєте рідний характер старої вітчини. За те Тобі, наша дітворо, Тобі український цвіте, що творищ на сцені незабутні образи, що проводиш національній ідеї, і творчою працею кладеш до рідної скарбниці великі дари, щирим серцем желаю умового розвою, тай сили й енерґії для сцени. Щасть Боже!

Н. Михайлишин.

Сцена з Шевченківського свята, уладжена українськими жовнірами в Німецькому Яблонному, в Чехословаччині, в марті с. р. Образок представляє побіду України. Від лівої руки українські козаки бють Ляха, а з правої Москаля. (Фотоґрафія прислана до д. Осипа Логина в Джерзи Сіти, Н. Дж.).

З ЛИСТІВ ДО „СВОБОДИ".

Бостон, Масс., 14. липня, 1920.

Хвальна Редакціє:—

Посилаю залученим моні-ордером передплату на „Свободу" на слідуючий рік в сумі три доляри і сімдесять пять центів. При сій нагоді хочу сказати, що я від себе перше місце поміж другими українськими часописями тут в Америці даю тільки одній „Свободі", бо вона чисто українська часопись, котра не міняє своєї політики у справі независимої України на політику московську або польську. „Свобода" каже, що Україна мусить бути без Ляхів та Москалів та якого иншого хабазя. Незадовго вона те напише, що ми всі бажаємо бачити; донесе нам про визволеннє нашого бідного народа з ляцьких рук. „Свобода" одна завсіди писала, що Ляхи Татари мусять опустити наші землі і так мусить статись. Я підпираю кожду політику „Свободи", бо вона все з народом, то нарід мусить бути з нею; а проч з ріжними „Молотками" та „Щоденними Вістями" московськими, бо вони тільки всего що роздори вміють робити.

Николай Давискиба.

В СПРАВІ БУВШОГО ПОСЛА Т. СТАРУХА.

Львівська українська часопись „Вперед" пише осьцо про долю посла Т. Старуха під польським наїздом:

Здоровлє б. посла Тимотея Старуха є в тяжкому невідрадному стані. Шістьмісячна тюрма підорвала до решти старий схорілий орґанізм. Він плює кровю і ноги йому пухнуть. На 1. мая мав сильний вибух крови, а від двох місяців хорує на запаленнє железів. Лікарі робили операцію, одначе вона нічого не помогла. Горожанський Комітет посилав до Старуха лікаря спеціяліста. Старух робив просьбу випущення його за кавцією, на кавцію давав свій дім в Бережанах, та суд відкинув просьбу, мотивуючи її тим, що Старух мимо зложеної кавції може втічи. Рівнож зажаленнє проти акту обжалування суд відкинув. На 28. червня визначена головна розправа проти нього, яка певно потреває кілька днів. Коли в суді був виготовлений акт обжалування проти Т. Старуха, польські ґазети, як „Ґазета Поранна" і инші нарочно помістили проти Старуха фальшиві вістки, подаючи, що Старух буде суджений за рабунки й крадіжі, щоби в той спосіб ворожо настроїти публику і судів против нього, одначе акт обжалування ні рабунку, ні крадіжей не закидує Старухови. Над Старухом розтягнено з ріжних сторін опіку і деякі круги жадають, щоби в випадку увільнення Старуха, або до відсидження кари, відіслано на заслання до Домбя коло Кракова на інтернованнє. Отже чоловіка, обложеного тяжкими хоробами, по тільких стражданнях в тюрмі, хочуть деякі круги на закінченнє заслати на Домбє. Невжеж ті круги хочуть конче вкоротити віку 60-літному хорому чоловікови, щоби лишити сиротами 7 (семеро) дітий, які ще потребують батьківської опіки і допомоги?

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Василь Кріль, Бат, Па. — В Польщі пропало дуже богато посилок з Америки, яких вартість виносить міліони долярів. Були вісти зі старого краю, що самих посилок в одінню і поживі пропало в польських руках на 10 міліонів долярів. Те все Польща заграбала для свого війска, при помочі якого вибиралась вести заборчу війну.

То є правда, що Американський Ратунковий Комітет має складівню поживи у Варшаві, та що продає дрефти (перекази) на поживу. Такі дрефти можна купити в Америці за 10 чи 50 долярів і післати родині, аби дістала на сей дрефт поживи з Варшави. Але то є добре особливо тільки для тих, що жиють в Варшаві, такcамо як знов ті, що жиють у Відні, можуть дістати поживу на дрефти з американської складівні у Відні, а ті, що живуть в Празі, із складівні праської. **Люди з Галичини тої поживи не дістануть, бо їм зелізниця не доставить, а як би навіть і доставила, то польські урядники вкрадуть. Не знаємо ані одного випадку, де би польські власти доставили домунебудь в Галичині, не то в селі, але навіть в місті, якунебудь посилку, окрім грошевої, за яку відповідають.** Як кому доставили, то се був би случайний випадок; звичайно крадуть. Длятого покищо найліпше здержатися з посилками до Галичини, поки польські війска і уряди не уступляться з того краю.

Грошеві посилки можна посилати через Амерікен Експрес Компани, бо та компанія ручить за кожду посилку, але тільки в долярах, а ніколи в марках, бо в такому разі адресат дістане тільки долярів, кілько посилаючий йому вишле, а коли адресат не дістане, то посилаючий не стратить, бо компанія зверне йому таку суму, яку він посилав.

ЛИСТИ ЗІ СТАРОГО КРАЮ.

(Лист з Міґови, добромильського повіта, в Галичині, від Степана Іваника, до Павла Вацяка, в Леконтс Милс, Па.)

Міґова, дня 27. квітня, 1920.

Дорогий Швагре!

Пригадуюсь Вашій памяти, бо може вже і забули троха, але то нічого, за так довгий час все можливе. Я не писав до Вас тому, що знаходився в таких обставинах, що неможливо було писати. Тепер, користаючи з нагоди, що маю вільний час, бо приїхав з ляцької неволі, де перебув цілий рік, а тимбільше, що тепер можна писати до Америки, ба навіть переїздити, постановив собі дещо до Вас написати. Правда, писав я в 1916 році, як перебував в російськім полоні, однак чи дійшов той лист до Вас чи ні, сего не знаю, бо я сталої адреси своєї не міг подати, а тимсамим не міг жадати від Вас відповіди.

Тепер требаб написати пару слів про себе, але від чого зачинати, то єй Богу не знаю. Хіба зачну від своєї карієри, то є від 1914 року.

Отже 1914 р. в місяцю червни закінчив я свою школу на все, а матуру мав здавати доперва по вакаціях. Однак мені не пощастилося, бо місто узнати мене „зрілим" до учителювання (т. є. здати матуру) в тім часі вибухла війна і прибранці узнали мене „gut, tauglich, assentiert".

То було 12. вересня 1914 р. Сейчас мене забрали і навіть не пустили на хвилину до хати попращатися. По 6 тижневій „абрихтирці" відсілали мене в поле на фронт. Тут з ріжними пригодами і змінами перебув до місяця падолиста 1915 р. В місяці сім може троха і корисно для мене, попавсь я в російський полон, де перебув 27 місяців. Рік по вибуху російської революції в місяці лютім 1918 р., вернув я назад до австрійської держави і тут зачав дальше служити. Однак підупавши на здоровлю підчас побуту в російськім полоні, вистаравсь о шістьмісячний „Krankanurlaub". На сій відпустці здав я матуру, та закінчив все зі школою і зараз, щоб не марнувати часу подавсь о учительську посаду. Однак на жаль наші тодішні „владзе" сказали, що „задля бракуф доводов, же єст стале увольньоним од служби войсковей", поданнє моє було відкинене. Іад-не-рад мусів сидіти без заняття в хаті.

Але невдовзі потім дня 2. падолиста 1918 р. зайшов случай, котрий буде памятний в українській історії, то є конець істнования австрійської держави. Отже я маючи на совісти українську націю, і приповідку „знай Ляше, по Сян наше", обовязком моїм було вступити в ряди і сповняти службу, щоби здобути самостійну від нікого незалежну українську державу. З початку сповняв я службу при міліції, яка була завязалась в Добромили, але наша справа прибирала щораз грізнійший характер, а вкінці навіть дуже грізний, так що з відворотом українських війск мусів і я відступати.

Однак не довго прийшлось переживати та воювати на фронті, бо тільки шість і пів місяця. Полонили мене Ляхи в Самборі 16. мая 1919 р., де перебував, як вище вже згадав через 11 місяців. Поступованнє Ляхів з полоненими Українцями було варварське, звірське і взагалі не до описання. Доперва за стараннем зістав я урльопований на неограничений час. І тепер сиджу і ожидаю чогось, а чого і від кого, то хто його знає? Приду до Пазі (себто до Вашої хати), пересиджу пару днів, звідси до дому, рівнож перебуду пару днів, а звідтам знова до Пазі; о скільки є яка книжка то читаю, а если ні, то так ходжу, та білим світом нуджу. От і жизнь! Не знаю чи довго еще прийдеться жити серед таких обставин, однак думаю, що часи зміняються, тільки треба трохи терпіти, бо як наша українська пословиця каже: „Терпи козаче атаманом будеш"... Отже і я так, ожидаю лучших часів і лучшої будучности, а коли ні, то хибаб прийшлось віку укоротати.

На тім хіба треба закінчити свою біоґрафію, бо решту можливо оповім устно. Сподіюсь, що приїдете, бо сестра навіть згадувала мені, що приїдете. О скілько Вас застане сей лист, думаю, що зроблю Вам несподіванку. Прошу о ласкаву відповідь.

А тепер сердечно і щиренько поздоровляю і цілую Вас. Ваш незабутий швагер **Степан.**

Українське військо в Німецькому Яблонному, в Чехословаччині, зібране на торжестві в день Йордану сього року. (Фотоґрафія прислана до д. Йосифа Стеця в Оборн, Н. Й.).

З ПРИКАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Ґенеральний статут для Прикарпатської України (Угорської Руси).

Свого часу ми подали основні точки автономного статуту для Прикарпатської України. „Славянская Зоря" подає деякі його нові зміни, які тут наводимо:

На чолі Прикарпатської України стоїть ґубернатор, назначений президентом чехословацької републики. В обсяг його діяльности входить:

1) Представництво Прикарпатської України у взаємних з урядом.

2) Правлінне згідне з розпорядком ґуберніяльної ради.

3) Потвердженнє своїм підписом розпорядку, поставленого горожанською управою для цілої Прикарпатської України.

4) Назначеннє урядників, учителів, суддів.

5) Контроля управи.

6) Горожанська управа зобовязана повідомляти ґубернатора про всі свої проєкти політичного характеру.

Віце-ґубернатор, що заступає ґубернатора в часі його хороби або неприсутности, потверджує акти своїм підписом на рівні з ґубернатором. На випадок нездібности—може розсудити тільки уряд.

Ґуберніяльна рада складається з ґубернатора (предсідника), віцеґубернатора (заступника предсідника), 10 виборних членів і 4 членів назначених урядом по предложенню ґубернатора, що повинні числити скінчених 26 р. життя. Місцем зборів є Ужгород. Збори відбуваютьcя не більше одного разу в місяць. Збори є правосильні, коли на них присутні попри ґубернатора і віцеґубернатора половина виборців і половина назначених членів.

В зборах можуть і повинні брати участь політичний, фінансовий і культурний докладчики від горожанської управи. Зборам проводить ґубернатор. Для правосильности постанов необхідна є заява більшости членів. Уряд має право розвязати раду або звільнити від обовязку сповняти свої повинности.

З вступленнем в життя статуту зноситься діяльність директорії і урядового комісаря.

ЯК ПОЛЬЩА БАЛКАНІЗУЄ УКРАЇНУ.

(З оповідання очевидця).

Присвячуєсь амер. презид. Вілсонови, покровителеві Польщі.

Оден інтеліґентний поручник наддніпрянської армії, що виїхав з Камінця 24. грудня 1919, а зі Львова в маю 1920, оповідав одному зі співробітників часопису „Українського Прапора" на днях ось що про це, як Польща поводиться на Україні:

На другий день по відході з Камінця Галицького Війска прийшло польське. Зразу поводилося спокійно. Але невдовзі почало арештувати людий, особенно Галичан і знущатися над ними. Не минуло це і наддніпрянських Українців, які були в Союзі з Ляхами. І так увязнили Поляки нпр. наддніпрянського командата жандармерії, побили його страшенно й обдерли до нитки. Вони видали наказ, що всі старшини мають зареєструватися. Не дивниця, що по їх поведенню богато старшин переодягнулося й почало втікати. А зареєструвалися ті, що не мали змоги втечи. Вкінці видали Поляки наказ, що дня 24. грудня мають всі українські старшини, присутні в Камінци, зібратися на Ґубернаторській Площі, відкіля їх повезеться в — Домбє. Що таке Домбє, ми вже знали. Длятого зійшлися на нараду. Оден з нас був уже польським полоненим і сидів на Домбю. Він заявив, що більше туди не поїде і сказав, чому. Але тоді виступив оден з петлюрівських отаманів і сказав, що отаман Петлюра зробив якусь умову з Поляками й потребує людий до будови української армії, а де її будуватиме, це для нас все одно. Треба тільки зробити заходи, щоб Ляхи на кілька днів припізнили виїзд, щоби приготовитися в дорогу. Декого переконав, а декого ні. Поляки згодилися відсунути наш виїзд до 27. грудня. Але ті, що вже не вірили Ляхам, в ночі з 22. на 23. грудня зібралися озброєні на Новім Пляні в Камінци й ґрупами по 30-40 старшин почали перебиватися в напрямі на Дунаївці. Притім поубивали в ночі кілька польських патруль і перебилися, куди хотіли. Тоді Поляки обставили Камінець пятикратним кордоном, щоб не дати втечи решті. Але другої ночі рушило з Каменця двічі тільки українських старшин. І вони перебилися, куди хотіли, тільки прийшлося їм убити значно більше польських патруль і стійок.

В означений день 27. грудня зібралося на площі всего 60 українських старшин. Поляки відставили нас підводами під сторожею до Борщева. Весь час попитували, чи нема між нами переодягнених Галичан. По дорозі не дозволили нам навіть револьверів носити, хоч ми були членами армії союзної з ними. Але до самого Львова поводилися супроти нас сяк-так. У Львові всадили нас до бараків на Ялівци, де було дуже погано. Ми почали кричати, що так ніхто не поводиться з союзниками. Тоді нам дозволили вийти на місто. Дня 1. січня вивезли нас до Ланьцута на Мазурщині. Як тільки віхали ми на мазурську землю, з усіх боків почули нарікання корінного польського населення, що в Польщі панують пани і ґрафи. „Якби ми тільки знали, як це робиться, то зараз вирізалиб їх — говорили нам Мазури — в самім Ланьцуті сидить у вязницях 300 наших невинних людий за одно слово правди".

Там скрізь народ готов до крівавої революції. Ладу ніякого ніде і в нічім нема. Хабарі беруть як у давній Росії. Є прямо такси на ріжні заборонені діла, і то невисокі такси. Побачивши, що в польській калюжі не збудує Петлюра армії, вернув я собі до Львова. По дорозі бачив, як ночами розкрадали Поляки на зелізницях угля й инше державне майно. І то розкрадали так, що навіть у Росії я такого не бачив.

У Львові брудно і дуже тяжко жити. Це гарне колись місто дуситься й умирає під польською владою. Майже що дня відбуваються у Львові голодові демонстрації, бють вікна у польськім маґістраті в ратуші, товпа, навіть польська, говорить, що лучше було жити під українською владою і т. д. Особенно тяжко бідують гноблені Ляхами галицькі Українці. Поляки дуже переслідують їх і Жидів. Ненависть велика. Місцеві Поляки, галицькі, це терористи й правдиві анархісти. Вони не слухають ні своєї варшавської влади, ні взагалі жадної влади. Кождий польський жандарм, кождий польський урядовець робить, що хоче і поводиться, якби він був найвисшим паном. А вже супроти українського народу дозволяють собі на все. І ніхто їх за це не карає. Напр. в часі вправ артилерії стріляють острими ґранатами в українські спокійні села, де убивають українських дітий і жінок. Так було напр. зі селом Солонкою під Львовом. Що Поляки роблять це нарочно, видно по тім, що уставляють стійки, які перестеріґають тих, що говорять по польськи, щоб не йшли туди, де „пускається троха крови Українцям" вони звичайно кажуть „Русінам".*) Польське військо, що колись було добре одягнене за французькі гроші,—тепер наршивеньке й голодне. Воно масово ходить жебрати по хатах. Польські команданти самі розпускають свої відділи для жебранини й грабунку по селах. На гостинцях в білий день можна часто бачити, як польські салдати в присутности свого командіра (що навіть не відвертається) обскакують селянський віз з борошном чи з чим иншим і виграбовують до чиста. А як селянин або селянка протестують, то побивають їх тяжко. Найгірше тим селянам, що хочуть „доходити свого права". Бо як такий покривджений селянин чи селянка прийде на станицю польської жандармерії, то там не тільки ніякої справедливости не знайде, але ще його самого перешукають і ограбують, а звичайно й побють. Словом — про якусь владу говорити годі. Польська влада на українській землі це зорґанізовані шайки бандитів, які в білий день грабують населеннє і ще знущаються над ним. Кождий повіт і майже кожда місцевість має окрему владу, але то зовсім окрему, майже „суверенну", яка нікого не слухає. Хто там править?! В однім повіті якийсь таємний польський комітет, в другім якась „народова" наннянка (там у них все називається „народове") зі своїми заушниками і т. п.

Та не тільки під оглядом територіяльним нема ніякої єдности між Поляками. Ще гірше діється між ними під оглядом суспільним: між польською інтеліґенцією й народом повний розвал. Висловом його були події в днях 1. мая і 3. мая. Польське правительство взивало робітництво, щоби 1. мая працювало й дохід з праці того дня присвятило польській державі. На це відповіло польське робітництво, щоб інтеліґенція й буржуазія дала примір і дня 3. мая (в тім дні польські пани святкують якесь своє свято) працювали та дохід з праці того дня присвятили польській державі. До згоди не прийшло і робітництво святкувало 1. мая без участи польської інтеліґенції, а інтеліґенція святкувала 3. мая без участи народа.

Між польським робітництвом є богато большевицьких орґанізацій. В самім Львові виходять таємно аж дві польські комуністичні ґазети. Одну з них „Чин", я бачив.

Польща це умираюча держава. Вона прямо розкладається і мусілаб розсипатися навіть, якби на неї не напирали большевики. Не тільки польський народ але навіть польська інтеліґенція не має до своєї держави довіря. Всі чують, що вона мусить згинути і тому так крадуть: хочуть забезпечити себе і свої семі на прикрий час розвалу. Старих австрійських гроший (корон) ніхто не давав до „штемплювання", ніхто не хоче їх добровільно вимінювати на польські гроші — хиба мусить, як напр. Жиди по містах, котрих Поляки вічно бють за що небудь. І по селах мало є небитих селян. Це викликує таку ненависть, що там як настане розвал, то таки польський народ вирізуватиме польську інтеліґенцію ще більш безпощадно, чим московський вирізує свою.

А українському народови то вже таки дійсно прожитку нема під Ляхами. Раз-у-раз зриваються там неспокої й бунти, а з 15. на 16. квітня вибух бунт наших Гуцулів. Його Ляхи жорстоко здавили, випалили богато гуцульських хат, розкинених по горах, вивішали богато Гуцулів, навіть жінок і дітий, а в тих, кого не повісили, виграбували всю худобу й останки хліба так, що в горах страшний голод. Очевидно Ляхи пляново хочуть винищити український народ голодом і тифом. А що в тюрмах не мають уже місця, то виголоджують по хатах. Цілі села повимирали під польським гнетом і пусткою стоять. А по гуцульських горах тільки дими стеляться від палених Ляхами гуцульських осель і блукають по згарищах голодні діти українських селян, яким Ляхи повішали батьків і материй.

Во істину — навіть чоловікови, що богато злого бачив на війні, важко дивитися на цю безприкладну жорстокість ляцьких опричників, якої не робили навіть опричники Івана Грозного. Ось до чого доводить, коли такий малий народець, як Ляхи, хочуть доконче мати велику державу на чужі кошти. Та здається, що тут вони й гріб собі викопають на українській землі.

Одначе покищо копають вони гріб українському народови в Галичині. Арештують Українців без ніяких причин і заморюють голодом в тюрмах. На однім янівськім кладовищі у Львові буде коло 1.000 свіжих могил Українців, замордованих Ляхами переважно по тюрмах або по дорозі з тюрми. А по инших містах теж безліч. Замучених хоронять без домовин і без евіденції так, що родичі й жінки похоронених ніколи не можуть напевно довідатися, де вони: чи в якій инщій тюрмі, чи вже на кладовищі: вони ночами шукають на кладовищах трупів своїх чоловіків, бо в день польська сторожа не всюди пускає, а каже оплачувати себе. Словом, Польща це дійсний вампір між народами, який в імя культури мусить упасти.

— Ви знаєте, що в Галичині Українці переважно греко-католики, а Поляки римо-католики. Чи під цим гнетом переходять Українці на латинську віру?

— Зразу переходили. Але тепер ні, а бодай дуже рідко. Селянин зацїпив зуби і жде. По містах зрадницькі переходи лучаються, особенно у Львові.

— Чи бачили ви, що діється в тюрмах?

— Ні. Але бачив польські табори для полонених а в тюрмах певно не лучше. В цих таборах наші люде голі, босі, чорні й худі лежали поголовні хорі в „кімнатах" завіяних снігом без дверей й вікон, де воробці свобідно влітали й вилітали. Ті кістяки подібні до людий конали в горячці й повільних муках.

— Чи польський сойм знає про це все?

— Якже ні? Знає. Але сойм у Польщі це перше жерело найгіршого безладу. А все польське суспільство надіється, що тими способами вимордує сусідні народи й матиме простір до „народової експанзії". Там все називається „народове".

— Чи Наддніпрянці, побачивши це на власні очи, вилічуються зі своєї польської приязни?

— Щеб ні?! Я не міг довше дивитися на велику каторгу мук, у яку Ляхи замінили Галичину. Вона зовсім не уступає Сахалінови, де царський уряд давав бодай правильний харч своїм вязням і де воші не рухали так чорними ліжниками, як під ляцьким ярмом. А що Ляхи далеко пішли й поза Галичину нести свою „народову" культуру, отож я висмикнувся через Карпати в чужину. По дорозі зустрічав наших Гуцулів, які покинувши жінок і дітий, втікали в світ за очи. Я втікав з ще одним товаришем. Чехи увязнили нас, бо думали, що ми польські шпіони, або прихильні Полякам „Петлюрівці". Але як на другий день поговорили з нами, то зараз випустили нас, ще й вибачення просили за кривду, яку нам зробили. Коби ми більшої кривди не зазнали, відповіли, ми й пішли раді, що оставили за собою польське пекло на нашій землі.

*) Що це дійсно не припадок, але систем польських злочинів, видно з того, що Поляки таксамо нищать артилерію литовські і білоруські спокійні села. Гляди про це численні донесення з Литви й Білої Руси. Та мабуть невдовзі прийде пімста польским злочинцям. — Ред.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

З ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ.

ОСНОВНІ ЗАКОНИ ЧЕХОСЛОВАЦЬКОЇ РЕПУБЛИКИ.

Жерело сили, територія, головне місто

Люд є одиноким жерелом всеї державної сили в чеській републиці.

Чехословацька держава є демократичною републикою, якої головою є вибираний президент.

Територію чехословацької републики творить одна і неділима цілість, якої границі можуть бути змінені тільки основним законом. Неділимою частиною сеї цілости — а се на основі добровільного зединення на основі договору між головними і союзними державами а чехословацькою републикою в Saint Germain з дня 10. вересня 1919 р. — є самоуправна територія Прикарпатської Руси, що дістане найширшу автономію в зединенню з чехословацькою републикою.

Державне горожанство в чеській републиці є одно і однакове.

Головним містом чехословацької републики є Прага. Краскою републики є червона, біла і синя.

Парлямент (Народні зґромадження).

Законодатну власть виконує на цілій території чехословацької републики парлямент, який складається з двох палат: палати послів і сенату.

Палата послів має 300, сенат 150 членів. Обі палати вибирається на основі загального права голосування (21 р. життя парлямент, 26 р. сенат). Обі палати скликує президент, а саме два рази на рік на звичайні, а коли заходить потреба, на надзвичайні засідання. Палати можуть зібратися серед певних обставин і проти волі президента.

Війну виповідають обі палати при співучасти двох третин голосів більшостю двох третин голосів.

Палата послів може перевести свою волю і проти волі сенату і президента. Палата послів має всі права законодавства і контролї. В часі розпущення одної або другої палати полагоджує всі потрібні зарядження виділ з 24 членів, до якого палата послів вибирає 16 членів і 16 заступників, а сенат 8 членів і стількиж заступників.

Президент.

Президента вибирає парлямент. Мусить мати більше як 35 літ. Він заступає державу на вні. Укладає і ратифікує міжнародні умови, приймає і іменує послів, виповідає за попередньою згодою парляменту війну, предкладає умови миру до затвердження, скликує, відрочує і розпускає парлямент і проголошує засідання обох палат покінченими. Він має право повертати з увагами ухвалені закони і підписує закони парляменту і сойму Підкарпатської Руси. Іменує і увільнює міністрів, установляє їхне число, іменує університетських професорів, суддів і державних урядників від VI. ранґи, уділює дари і жалування з ласки на пропозицію уряду, має найвищу власть над цілою оружною силою, помиловує на основі § 103.

Президент републики складає обіт перед парляментом на свою честь і совість, що старатиметься про добро републики і люду і берегтиме закон. Президент републики не є відвічальний за вчинки свого уряду. Карно може відповідати тільки за державну зраду і се перед сенатом на обжалування палати послів. Покараний може бути тільки утратою президентського уряду.

Уряд.

Президента міністрів і міністрів іменує і увільнює президент републики. Уряд вибирає між собою заступника президента міністрів.

Жаден член уряду не сміє бути членом дирекції, надзірної ради ні заступником акційного товариства або товариства з обмеженою порукою, на скільки сі товариства мають зарібкову чинність. Уряд є відповідальний перед палатою послів, що може висказати йому недовіря. Коли палата опслів вискаже недовіря урядови, він мусить зголосити свою димісію на руки президента републики, що вирішує, хто має вести урядові справи до установлення нового уряду.

Президент републики має право брати участь, і кермувати засіданнями уряду, жадати писемних звітів від кождого члена уряду про кожду справу.

Права і обовязки горожан.

Не узнається привілеїв пола, роду і звання. Титули будуть надавані тільки тоді, коли означатимуть уряд або звання. Се не доторкає академічних титулів.

Приватну власність можна обмежити тільки на основі закону.

Заручується далї свободу друку і зборів, совісти, навчання, домашню свободу і листову тайну.

Далї ідуть: військова повинність і права меншостий.

ЖИДІВСЬКІ ПОЛІТИЧНІ ПАРТІЇ.

В міжпартійному відношенню жидівських політичних фракций в Польщі і Галичині слідне тепер чимраз то більше змагання вибитися на верх, щоби особливо за границею вести керму політики після важного акту проголошення Палестини жидівською державою. Противности під тим зглядом в останному часі різко зазначилися серед жидівських партій. Коли оцінювати їх значінне після виборчих ліст до варшавського сойму в б. конгресівці, то чисельне відношенне жидівських партій представляється в сей спосіб:

Сіоністична організація жидівських националістів — 230 тисяч голосів. Цілю партії є жидівська національна автономія, а саме: окреме шкільництво, окремі інституції культурні і суспільної опіки, удержувані державним коштом, право доповняючого оподаткування членів жидівської меншости, а навіть право центрального політичного представництва Жидів в краю.

Союз ортодоксів („Шльоме Емуне Ізраель") — 85.000 голосів. В порівнанню до широких сіоністичних горизонтів ортодокси в своїх домаганнях є більше умірковані і головно обстоюють обезпеку релігійно-культурних інтересів Жидів. Ворожо відносяться до світових і европейських плянів (законодавство, освіта і т. д.) в палестинській справі сіоністів.

Людовці (партія Прілуцкого) — 60.000 голосів. Найбільше значіння мають у Варшаві; представників на провінції дуже мало.

Поалей-сіоністи (соц.) при виборах дістали 29 тисяч голосів.

„Бунд" (соц.) на провінції мали 15 тисяч голосів, в Варшаві не голосували.

Асимілятори 6 і пів тисяч голосів, вирікаються всяких жидівських ідеалів.

ІЗ ТИХОЮ СЕРЦЯ ЛЮБОВЮ!

(Ясному Духові найдорозшої моєї матінки Серафини Данилевич, присвячую).

О Матінко моя! Ти словом не вчила
Правди, любови, чесноти, посвяти—
Лиш приміром ясним мені Ти світила,
Життєм своїм гарним вміла навчати,
А Твої кохані опікунчі крила
Вміли—у життю гидке все засланяти—
І я бачила все життя гарним.

Я бачила життя все гарним, рожевим
Рвалась до нього, як к' світлу дитина
Не знала я, що життя се шляхом [терневим
Біль-горе, що несе кождіська година
І треба окутись панциром крицевим
Щоб не зломитись, як в бурю билина—
Не стати байдужним і хмарним.

Я ввійшла в світ сміло!—взялась до [роботи
—Всіх хотіла пхнути на ясні дороги,
В мене було тілько завзяття й охоти
З захватом і жаром трудилась, що [змоги
Хоч нераз прийшлося і важко бороти
Я в бій ішла бодро без жаху, трівоги...
І ждала побіди над тьмою.

Ідей, правди й світла побіди я ждала
Та світ раз-враз нищив барвістії мрії...
—І віра змаліла—надія зівяла
У серце вслизнулися сумнівів змії,
Тоді мені ясна стать Ненечки засіяла
І овиди вказала мені нові
Із тихою серця любовю.

Із тихою любовю Вона веліла
Іти через життя і не сумніватись—
Все і всюди творити любови діла;
А ніколи на других не оглядатись.
Вірить—що в любові невміруша сила
Її шляхом усе прямувати...
Бо шлях любови над всі красний.

Красна над все любов! Чудова зірниця
Що життє сумнеє наше розясняє
Любов животворна глибока керниця
Що втомлених прохожих оживляє
Любов—се сильная непоборна криця
Що від всіх ударів нас захороняє...
—Сказав мені Дух Мами ясний.

Яремче, 1920 р.

Северина Кабаровська.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Бр. св. Василія, від. 339, повідомляє своїх членів, що мітинґ відбудеться в неділю, 25. липня, о годині 2-гій пополудни, в домі Укр. Громади на Савті, під ч. 610 Савт Американ Стр. Проситься всіх членів прибути на сей мітинґ, бо є дуже важні справи до полагодження, а іменно відбудеться вибір делеґата на головну конвенцію і богато инших важних справ. Будеться принимати нових членів до братства і до У. Н. Союза після статута. — І. Сорока, пр.; І. Сорока (с. Мих.), кас.; В. Скольський, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. Юрія, від. 379, подає до відома всім своїм членам, що піврічний мітинґ відбудеться дня 28. липня в Укр. Народній Ґалі при ул. Ірі, близько Робей стр.

КУРТІС БЕЙ, МД. Бр. св. Михаїла, від. 55, взиває всіх своїх членів, аби явилися на мітинґ дня 25. липня, о годині 2-гій пополудни, в Чеській гали. На тім мітинґу мають порішитися деякі справи. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.50. — Й. Бернадин, секр.

(Продовженнне зі стор. 1-шої).

туації, щоб її удержати при життю.

В додатку до сього иншим знова фактом є, що савети ніколи не думали про те, що зробити з армією коли її буде непотрібно до війни. Коли тій армії не дасться відповідного заняття, то вона завсіди буде загрожувати пануючій системі, а позатим з хвилею демобілізації армії, савєтське правительство стратилоби тую первісну підпору, на якій оснований його режім. Крім сего в Росії, серед теперішних обставин, нема найменшого вигляду на якенебудь занятте для здемобілізованих жовнірів.

Треба памятати, що Троцький до певної міри старався розвязати сю проблєму і хотів перетворити воюючу армію на робітничу армію, якаби сповняла свої обовязки подібно як дисциплінована воююча армія, але як звідомляють, його пляни не мали найменшого успіху.

Тому можна напевно сказати, що савєтське правительство згодиться на перемирє, але тільки з конечности, на якийсь час. Позатим, як вже нині видно, воно в дійсности мира не бажає.

В ІНДІЇ ГРОЗИТЬ РЕВОЛЮЦІЯ.

Магометанці і Гіндуси домагаються зміни турецького мирового договору.

ВАШІНҐТОН, 17. липня. — Індійське інформаційне бюро дістало відомість, що магометанці лучаться з Гіндусами і спільно домагаються змін турецького мирового договору.

Недавно відбулась конференція магометанців і Гіндусів, на якій постановлено зречися всяких титулів і гонорів наданих індійським правительством, покинути всякі правительственні і праводавчі посади, покинути військові обовязки як рівнож відказатися платити податки. На сім засіданню поручено екзекутивному комітетови орґанізувати армію добровольців.

Коли антанта не змінить турецького мирового договору, тоді може вийти з сего велика небеспека для Великої Британії.

БОЛЬШЕВИКИ НАЗНАЧИЛИ НОВІ ГРАНИЦІ ДЛЯ ЛИТВИ.

Змінили границі визначені антантою так, щоб їм лекше було злучитися з Німцями.

ВАШІНҐТОН, 17. липня. — Литовська місія в Вашінґтоні дістала з Ковна каблеґраму, в якій подані є деякі подробиці мирового договору Литовців з большевиками. Границя Литви по російській стороні тягнеться від Друї на полудне через Брацлаво, Молодечне, здовж ріки Нємен а вкінци на захід аж до ріки Свислочі.

В той спосіб границя між Литвою а Росією є майже натуральна. Границя ся засадничо ріжниться від тої, яку визначила антанта. Городно віддала була антанта Польщі. В сім місті збігаються найважнійші шляхи, що ведуть з Німеччини до Росії.

Коли Городно находилось під польською контролею, то неможлива була ніяка комунікація між Німцями а большевиками, але тепер, коли большевики заняли се місто і віддали його в руки Литовців, то можна напевно припускати, що Німці будуть пересилати до Росії амуніцію, лікарства і инші дуже потрібні річи.

ПРАВОСЛАВНИЙ ПІП ОБІКРАВ ЦЕРКВУ.

ПАБЛА, Каліфорнія, 17. липня. — М. Січинський, сорок два-літний піп греко-православославної церкви з Юкінтавн, Пенсильвенія, зістав тут вчора арештований за те, що обікрав церкву на $22.000. Він каже, що не всилі заплатити такої суми і буде ліпше відбувати свою кару в вязниці.

ПЕРЕГОНИ ВІТРОВИХ СУДЕН.

Вся Америка пильно слідить за перегонами.

НЮ ЙОРК, 18. липня. — Вже від трох днів ведуться перегони двох вітрових суден, американського і бритійського. Американське судно зветься „Резолют" а бритійське „Шемрак". Перегони еще не покінчені. З початку побіджало американське судно, але вітер знищив його головне вітрило. Який буде загальний вислід покищо не занти, однак більшість говорить, що побідить американське судно.

Для Американців сі перегони мають двояке значіннє: по перше ходить їм о здобуттє гонору, а друге мають добру нагоду „бетованняся".

ЖИДИ БОЯТЬСЯ НОВИХ ПОГРОМІВ У ЛЬВОВІ.

Польські банди з 1918 року грозять жидівському населенню.

НЮ ЙОРК, 17. липня. — Американсько-жидівський комітет в Ню Йорку звідомив міністерство заграничних справ у Вашінґтоні, що він дістав віроґідні інформації, що Жидам у Львові в Галичині грозять нові погроми. На чолі банди стоять тісамі польські розбишаки що знущались над жидівським населеннєм в 1918 році.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

Оголошення женитьби не приймаєсь. — За одно поміщенне платиться 10 центів за стрічку (5 слів), два і більше поміщень 7½ цента за стрічку від кождого поміщення. Після сих цін на дворазове оголошенне з 6 стрічок належить присилати $1.00. Оголошення продажи фарм приймається лише такі, коли в них є подана сама річ яка є на продаж, інвентар, запаси, положенне і ціна. Рішучо не приймаєсь оголошень з всякими дивовижними описами, висловлюванне надмірної прихильности для костумера і напади на других продавців.

Не належиться ждати відповідий на листи в справі оголошень, подаваних на адресу „Свободи", бо на такі листи адміністрація не відповідає, але передає їх сторонам, які подали оголошенне. Від сторін належить сподіватися відповіди.

Пошукую свого вуєного брата **АНДРІЯ ЛОМНЯНСЬКОГО,** з села Пшинишники, пов. Тлумач, Гал. Хтоби о нім знав або він сам, прошу повідомити на адресу: PETRO TUZIAK, 1513 W. Michigan St., Duluth, Minn. 87-88

Пошукую у важній справі свого брата **СТЕФАНА ТИМОФІЙЧУКА,** родом з Сучавського повіту. Тому 3 роки перебував в Дітройт, Міш. Хтоби о нім знав або він сам зволить зголоситися до: JOHN TIMOFIJCZUK, 150 Second St., Box 45, Passaic, N. J. 87-88

Пошукую свого краяна, котрий звав себе Bill Walday. Має перебувати від довшого часу в Міннеаполіс. Маю до него важну справу. Хтоби про него знав або він сам, зволить зголоситися до: JOHN KOPICHANSKY, 60 Edward St., Winnipeg, Man., Canada. 87-88

Пошукую **МИХАЙЛА, ЮРКА і МАРІЮ МИЛЬНИЧЕНКО.** з села Вилисниця, повіт Надвірна, Гал. Хтоби о них знав або вони самі, прошу ласкаво зголоситись на адресу: WASYL HANIAK. 522 W. 151st St., East Chicago, Ind. 86-91

НА ПРОДАЖ рестарант, в місті Нюарк, в добрім положенню, бизнес добрий між нашими людьми і Славянами. Продаєсь з причини виїзду до краю. Голоситись до реставранту під ч. 64 Broom St., Newark, N. J. 87-8

ЩОСЬ ДУЖЕ цікавого для кавалерів і вдівців. Пишіть, залучаючи 2-центову марку на адресу: ROYAL SALES CO., Station O, New York City. 25—

БУЧЕРНЮ І ҐРОСЕРНЮ продамо сейчас. Бизнес вироблений між Українцями і Поляками. Ціна дуже приступна. Голоситись до: W. OGONOWSKY і CAN, 138 Essex St., Jersey City, N. J. 87-89

Де є **ХРИСТИНА КАЙДА,** з села Піддубець, пов. Рава Руська. Пошукує її сестра Марія і шваґер в Бразилії. Адреса: KORNYLO CHAMRYGA, Ivahy Sao Roque, No. 62 Grennal, Parana, Brazil. 86-87

ЯЦКО ВАСИЛЮК нехай подасть свою адресу або напише до мене. Маю важні вісти з краю для него. — HARASYM LEWUSH, 713 Jersey Ave., Jersey City, N. J. 86-87

ПОДАЮ до відома інтересованим, що моя адреса є слідуюча: NICHOLAS NAVROTSKY, 1011 Milwaukee Ave., Chicago, Ill. 87-88

ПАРОХІЯ св. Апост. Петра і Павла в Оборн, Н. Й. пошукує дякоучителя, котрий умів би провадити хор, уряджувати представлення, учити діти. Платня після умови. Зголошуватися прошу на ту адресу: UKRAINIAN CATHOLIC CHURCH, 132 Washington St., Auburn, N. Y. 85-87

НА ПРОДАЖ Українсько-Робітничий Ресторант, в добрім місци, бизнес вироблений. Властитель продає з причини виїзду до краю, Добра нагода для Українця. Голоситись до ресторану під ч. 531 E. 12th Street, New York, N. Y. 86-88

ФАРМА ДО СПІЛКИ.

Пошукую спільника до фарми, вартости $11.000. Спільник має мати $3000. Фарма віддалена 34 милі від Cleveland, Ohio. Займає 94 акри, 70 акрів засіяна сіном, вівсом, корном, бараболями, є 9 коров дійних, 2 ялівки, пара коний, безроги, кури; доходу річного з самого молока $1500. Теперішний мій спільник відїзджає до краю і тому пошукую другого. Голоситись до фармера Українця: W. KONDREWYCH, Box 89, R. D. 4, Chardon, Ohio. 87-88

БУЧЕРНЯ І ҐРОСЕРНЯ на продаж, в добрім місци, серед наших людий і Славян. Бизнес старий і вироблений, істнує 30 літ. Ґросерня і бучерня посідає модерне уладженнє. Сей бизнес властитель продає з причини переходу до другого бизнесу. Добра нагода для Українця. По близші інформації і ціну голоситись до: GROCERY STORE, 58 Sussex St., Jersey City, N. J. 85-87

МІСЦЕВІ ОГОЛОШЕНЯ.

ТЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕНЯ.

(В сїй рубрицї містимо оголошеня театральних представлень, концертів і забав, не подаючи у них точок програми, імен осіб беручих участь і без довших покликів).

HASTINGS, N. Y.

Товариство ім. Тараса Шевченка, від. 6 У. Н. Союза в Гейстінґс, Н. Й., устроює **ВЕЛИКИЙ БАЛЬ в суботу, дня 24-го липня 1920 р.** в гали Секерицького, 10 Washington Ave., Hastings, N. Y. Дохід призначений половину на приватну школу а половину на товариство. Вступ для мущин 35 цнт., для женщин 25 цнт. 87

DETROIT і HAMTRAMCK, MICH.

Спів. Драм. Тов. ім. Івана Котляревського відограє **в неділю, 25. липня 1920 р.** в галі „Української Хати", 22 Grayling Ave., Hamtramck, Mich., **ЗА НЕМАНЬ ІДУ,** оперета в 4-ох діях В. А. Александрова. Режісер Д. А. Вступ 75 і 50 цнт. Початок о годині 7.30 вечером. Проситься о численну участь.

86-87 КОМІТЕТ.

НОВИНКИ.

Завзятий соціяліст.

Відомий соціялістичний провідник, Віктор Л. Берґер, вибраний двічи послом до вашінґтонського конґресу виборцями пятого дистрикту у стейті Вісконзін, і двічи недопущений заняти своє місце в конґресі, зістав минулого четврега назначений третий раз своєю партією кандидатом на посла з названого висше виборчого округа. Вибори відбудуться в падолисті біжучого року. Суперник Берґера, Ґенри Г. Боденстаб, котрого він побідив минулого року, старається знова о номінацію з републиканської партії.

Виловлюють тайних горальників.

В однім чужинецькім домі в Елмайра, Н. Й., поліція дістала в свої руки маленьку горальню. Ціла ся „горальня" складається з таких приладів і напоїв: барилка, якої третина була наповнена брагою, пів бутельки чистого збіжевого алькоголю, квартова фляшка лічничого вина і ґумова рурка, приправлена до мідяного кітлика. Властителі сеї „дестилярні" зістали арештовані і будуть передані федеральним властям.

Зрабували $7.000.

На платничого і наставника копальні угля в Річейвіл, Па., засілися минулого вівтірка чотири бандити і видерли від них $7.000 долярів, які були призначені на платню майнерам. Наставник хотів боронитися револьвером, але один з опришків сильним ударом грубого кола вибив йому револьвер з руки, відтак бандити обох їх сильними шнурами повязали і занесли в бічний копальняний хідник, відобравши від них всі гроші. Підозрілого в тій справі одного копальняного робітника арештовано.

Страйк в Шікаґо.

Минулого четверга вийшло на страйк в Шікаґо 200 електричних робітників, працюючих при місцевих трамваях. Перевіз ріжних людий, які їздили трамваями, відбувався приготованими на борзі троками й автомобілями, підчас чого одна дівчина зістала забита, а много осіб було покалічених. Компанія обіцяла привернути цілковитий лад в протягу 48 годин, а за той час люди їздять звичайними і горішними зелізницями.

Побіч електричних робітників страйкує в Шікаґо ще кількасот инших зарібників, головно робітники склепові.

Ґубернатор нагнав усіх міських урядників.

В місті Ґалвестон, Тексас, відбувається вже від довшого часу страйк докових робітників. На страйковім терені стоїть стейтова міліція під проводом ґенерала Дж. Ф. Волтерса. Сей ґенерал вислав до ґенерального прокуратора особисту тайну реляцію, на підставі якої ґубернатор В. П. Гобби завісив в урядованню раду міських комісарів, міського прокуратора і поліційний департамент міста Ґалвестону. Увільняючи зі служби усіх тих міських урядників, ґубернатор подав яко причину їх занедбанне своїх обовязків супроти довго триваючого страйку.

Строгий засуд страйкерів.

Судія Бледсов у Лос Анджелес, Кал., засудив пятьох зелізничих страйкерів кождого на 1.000 долярів кари за те, що вони в цвітни б. р. брали визначну участь в страйку зворотників (свічменів). Засуджені мають заплатити наложену на них кару в протягу 90 днів.

Страйковий червак дістався вже й до Хін.

В четвер, 15. с. м., прибув з Хін до Сієтл, Ваш., Іван Б. Нордгем з Ню Йорку і оповів там незвичайно цікаву подію, яка сталася в хінськім краю. „Ото недавно тому — говорив повертаючий до дому Нюйорчанин — члени столярського цеху в Хінах, котрі за 12 годин денної праці побирали по 30 мексиканських центів, вийшли на страйк, домагаючися 5 центів підвишки на день". Коли Нордгем всідав на корабель, то страйк сих хінських столярів ще не був полагоджений.

Попилися корови.

Фармер Джан Кінґ, проживаючий недалеко міста Дургем, Н. К., вийшов минулого четверга вечером на пасовиско і побачив там дві свої корови в якімсь незвичайно задурманенім стані. Він прикликав сейчас ветеринаря, а той по довшім досліді заявив, що обі корови є „мертвецьки" пяні. Пошукуванне за причиною того пиянства викрило в однім куті пасовиска велику тайну горальню. Корови наїлись доволі викиненої з сеї горальні браги і в той спосіб опоганили своє звіряче достоїнство.

З департаменту реконструкції.

Департамент рільництва: Біольоґічна секція при департаменті рільництва у Вашінґтоні висилає до Аляски ґрупу учених дослідників під проводом Е. К. Нелсона, в справі студіовання звірят, особливо аляських оленів, котрих думають убивати на мясо.

Департамент торговлі: Навіґаційне бюро оголошує, що в місяцю червни сего року в Злучених Державах збудовано 194 кораблі.

Департамент праці: Директор Г. Л. Кервін заявляє, що до 10. липня с. р. він представив до полагодження висше згаданому департаментови пять справ страйків і 50 ріжних контроверсій.

Економіка: Виходячий в Ню Йорку торговельний журнал напечатав недавно статтю п. з. „Міжнародний торг зелиза і сталі", в котрій говориться, що лише Злучені Держави будуть всилі достарчити на світовий ринок зелиза і сталі.

Іміґрація: З Сан Франціско доносять, що натуралізаційна й іміґраційна комісія зачала інвестиґацію в справі японської іміґрації в Каліфорнії.

Румунія уповає на Америку.

Далековидючі державні румунські мужі запевняють Американців, що вони можуть відограти велику ролю в відбудованню знищеної війною части Румунії. Американські інжинірі і зелізничники мають перед собою велику будучність в Румунії. В часі перебування в Румунії Американського Червоного Хреста румунський нарід пізнав американську здібність і він надіється, що Америка дасть Румунії велику поміч у відбудованню знищених війною околиць.

Страйк у 10 копальнях угля.

В наслідок майнерського страйку 10 копалень угля в околици Скрентону, Па., стоять безчинно. З сих копалень видобувається річно 2,200.000 тон твердого угля, а працює в них 8.500 мущин і хлопців. Страйк вибух з тої причини, що компанисти відмовилися знести контрактову систему. Страйкуючі майнери запевняють, що контрактори займають по копальнях найліпші місця, а звичайні майнери мусять працювати по таких закутинах, які приносять дуже маленький зиск, отже не виплачується в них працювати.

Батько позбавив життя свою дочку, яка хотіла ратувати свою маленьку сестричку.

Вузкоторовим зелізничим шляхом в копальні угля Мінґо, Кентоки, їхав з гори на долину наладований углем віз, яким керував М. Линч. Дочка сього майнера, 16-літна Берта, побачила здалека, що поміж зелізничими шинами перед надїзджаючим возом бавиться її 3-літна сестричка. Вона побігла з цілої сили в сторону дитини, щоби її усунути зі шляху, але не добігла, бо надлетівший віз розтяв її на дві половини. Дитина вийшла з тої пригоди без ніякого ушкодження.

Жиди збирають фонди.

Велика конвенція всіх жидівських орґанізацій світа, яка тепер покінчила свої наради в Лондоні, Анґлія, ухвалила видати бонди на нову свою державу в Палестині. Сі гроші, зібрані від Жидів, має зужитись на відновленнє краю як на просвітнім так і на економічнім поли.

Більше сиріт в Італії.

В околицях Чіта Ді Кастельо появилася хороба пелеґрії і забирає тисячі жертв. Люди мруть як мухи, лишаючи по собі тисячі сиріт. Американський Червоний Хрест в порозумінню з італійськими властями докладає всіх старань, аби сиротам дати відповідну опіку. Для згаданих сиріт заложено окрему кольонію, котра знаходиться під опікою Американського Червоного Хреста.

Спалили живцем двох ніґрів.

В наслідок спалення двох ніґрів живцем на кострах за те, що ті замордували на фармі батька з сином на імя Гаджес, чорне населеннє міста Паріс, Тексас, з великого обурення на білих за такий акт почало непокоїти їх вистрілами з револьверів і карабінів. Навіть коли посадник міста і начальник огневої сторожі хотіли зайти до дільниці міста, яку замешкують ніґри, в ціли успокоєння їх, то вони привитали обох градом куль. Бачучи се, білі зібралися сейчас коло ратуша і розпочали боротьбу з ніґрами, підчас якої вистрілено яких 100 куль. Опісля білі (Анґлійці) впали до двох зелізних склепів та закупили все оружє і всю амуніцію вартости 60 тисяч долярів. Шеф поліції завізвав охотників до оборони ніґрів перед можливим нападом білих.

Польські женщини при військовій службі.

Майже у цілій Польщі можна бачити жовнірів женщин. Вони повнять поліційну службу при всіх державних будинках, зелізничих двірцях і державних маґазинах. З карабінами в руках польські женщини стережуть головних складів поживи Американського Червоного Хреста, призначеної виключно для воєнних сиріт в Польщі.

„Подорожний дорадчик".

Обіжник Дитячого Бюра у Вашінґтоні напечатав статтю про подорожного дорадчика діточого здоровля, в котрій говориться, що він минувшого року звидів 5 повітів з 2.500 населення, даючи поради провінціяльним людям, як виховувати діти на здорових горожан. Він є зроблений на форму ваґона з приправленим мотором і є дуже вигідний для подорожі по фармах. В нім є всі кухонні прибори, так що подорожуючі інструктори можуть дебудь стояти і вчити, маючи до сего всі дані.

Бездротний телефон в практиці.

Віліям Ріґлей, властитель острова Каталіна, який лежить 30 миль від побережа Каліфорнії, говорив минувшого четверга через телефон зі своїм відпоручником у Шікаґо. Цілий сей телефонічний шлях обіймає 2.700 миль телефонічних дротів на суші і 30 миль бездротного простору.

Кампанія за чистотою в Хінах.

З Шанґаю, Хіни, пишуть: За ініциятивою Американців, головно Американського Червоного Хреста і У. М. С. А., тут тепер ведеться кампанія за чистотою, котра являється першим кроком в сьому напрямі. Згадані орґанізації приготовляють тепер 500 молодих Хінців, котрі по укінченню курсу будуть мати нагляд над чистотою в Шанґаю. Висше згадані орґанізації приготовляють ряд відчитів про санітарність, котрі будуть читатися перед хінською публикою для її загального освідомлення.

Оподаткованнє незамужних і нежонатих.

В Анґлії має війти в життє плян оподаткования незамужних дівчат і нежонатих мущин. Проти сього розведено сильну аґітацію, головно зі сторони дівчат, тому що в наслідок війни чимраз більше число дівчат засуджене на незамужність.

Шістьгодинний день праці.

Найбільший фабрикант мила на світі, льорд Левергулме, має в Анґлії великі фабрики в Порт Сунлайт. Сей фабрикант є рівночасно аґітатором за введеннєм 6-годинного дня праці. Він не тільки аґітує за сим, але вводить свою ідею в життє у власних фабриках.

Відень вимирає.

Протягом тижня від 4. до 10. квітня уродилось у Відни 480 дітий; рівночасно померло 783 людий. На 1.000 мешканців випадає 13.6 новонороджених і 22.1 померших. Є се числа застрашаючі. Хоч і в инших столицях нема давного зросту населення, всеж таки Відень далеко перейшов инші міста. І так в томусамому тижні в Будапешті число померших було о 1% більше від числа новонароджених; в Берліні вже о 11% меньше від числа народжених, а у Вроцлаві на 22.9% смертельних випадків було 31.6% уродин. Як бачимо, Відень стоїть перед катастрофою вилюднення.